

Zbrinjavanje zaraznog otpada u koji spada i otpad od bioloških lijekova i drugih lijekova čijom se primjenom dolazi u kontakt s krvlju i drugim izlučevinama

Tumačenje odredbi *Pravilnika o gospodarenju medicinskim otpadom NN 50/2015, 56/2019*:

Ljekarne, obzirom da se ne bave pružanjem različitih usluga kod kojih se dolazi u kontakt s krvlju i/ili izlučevinama ljudi, nisu dužne zbrinjavati biološki otpad. Isto se odnosi i na sav drugi zarazni i zarazni oštri otpad, jer vodeći se istim tumačenjem, ljekarne ne zbrinjavaju korištene igle, lancete, trake, rukavice, gaze, zavoje i sl. iako se sve navedeno izdaje i preuzima u ljekarni.

Odredbe čl.7 st.5. *Pravilnika o gospodarenju medicinskim otpadom NN 50/2015, 56/2019* (dalje u tekstu *Pravilnik*) se prvenstveno odnosi na bolnice, domove zdravlja i ordinacije koje se za razliku od ljekarni, bave pružanjem različitih usluga kod kojih se dolazi u kontakt s krvlju i/ili izlučevinama ljudi te imaju obvezu zbrinjavanja zaraznog otpada i imaju osigurane uvjete za provođenje istog.

Pojašnjenje:

Prema definiciji čl.2. *Pravilnika o gospodarenju medicinskim otpadom NN 50/2015, 56/2019* (dalje u tekstu *Pravilnik*), ljekarne se smatraju „izvorom medicinskog otpada koji se bavi pružanjem zdravstvene zaštite ljudima i stavljanjem na tržište lijekova i lijekovitih tvari“ te su sukladno čl.7. st.2. *Pravilnika* dužne od građana preuzimati farmaceutski otpad neovisno o njegovu podrijetlu.

Nadalje, tumačenjem definicije čl.2. *Pravilnika* prema kojem ljekarne nisu „izvor medicinskog otpada koji se bavi pružanjem različitih usluga kod kojih se dolazi u kontakt s krvlju i/ili izlučevinama ljudi pri čemu nastaje otpad sličan otpadu koji nastaje kod zdravstvene zaštite ljudi“, smatra se da ljekarne ne podliježu čl.7. st. 5. *Pravilnika*, odnosno ljekarne se ne smatraju pružateljem zdravstvene zaštite koji je dužan zbrinjavati medicinski otpad u koji se ubraja zarazni te zarazni oštri medicinski otpad koji nastaje u kontaktu s krvlju i/ili izlučevinama tijekom liječenja ili nastavka liječenja kod kuće u slučaju kada bolesnici lijekove primjenjuju samostalno umjesto zdravstvenih djelatnika i isključivo prema uputi liječnika.

Slijedom navedenog, iznosimo slijedeće odgovore na dostavljene upite:

1) *Počeli su nam se javljati pacijenti koji su na terapiji biološkim lijekovima. U bolnici su dobili spremnik i sad ih zanima kome vraćaju spremnik kad se napuni i tko zbrinjava taj otpad ?*

Sukladno čl.7 st.5 *Pravilnika*, zdravstvena ustanova, odnosno pružatelj zdravstvene zaštite, dužan je:

- od svog korisnika zdravstvene usluge preuzeti bez naknade medicinski otpad koji će nastati tijekom liječenja ili nastavka liječenja kod kuće u slučaju kada bolesnici lijekove primjenjuju samostalno umjesto zdravstvenih djelatnika, a to čine isključivo prema uputi liječnika te dati pisanu uputu o gospodarenju otpadom
- osigurati obradu preuzetog opasnog medicinskog otpada

Dakle, pacijenti spremnike vraćaju zdravstvenoj ustanovi od koje su ih dobili (bolnici) ili u svoju ordinaciju obiteljske medicine u sklopu pripadajućeg doma zdravlja. Ovakvu vrstu otpada zbrinjavaju i zavodi za javno zdravstvo, ali *Pravilnikom* nije utvrđeno da su obvezni preuzimati medicinski otpad od građana već također od svojih primatelja usluge.

2) *Ljekarne ne smiju uzimati korištene šprice, igle. Gdje pacijenti mogu zbrinuti taj otpad ?*

Vrstu otpada (iglice, lancete) koji spada u zarazne oštre predmete također, sukladno čl.7. st.5. Pravilnika, od svojih pacijenata preuzimaju zdravstvene ustanove (bolnice, domovi zdravlja, ordinacije).

Oštri predmeti su sav medicinski otpad s oštricama ili šiljatim završecima koji sadržava korištene zaražene i/ili potencijalno zaražene igle, lancete, štrcaljke, skalpele i tome slične oštre predmete koji su bili u kontaktu s pacijentom i/ili potencijalno zaraznim materijalom. Ovakvim oštrim predmetima mora se gospodariti kao sa zaraznim medicinskim otpadom i mora se sakupljati i obrađivati odvojeno od ostalog medicinskog otpada.

U zarazni medicinski otpad spadaju i korištene trakice za mjerenje GUK-a, korištene zaštitne rukavice i drugi materijal i pribor za jednokratnu upotrebu koji je bio u kontaktu s krvlju pacijenata.

3) *Kako zbrinuti trake i lancete nakon mjerenja GUK u ljekarni ?*

Iznimno gore navedenom, u slučaju kada se u ljekarni provodi mjerenje GUK-a, ljekarna se prema definiciji čl.2. Pravilnika smatra „izvorom medicinskog otpada koji se bavi pružanjem različitih usluga kod kojih se dolazi u kontakt s krvlju i/ili izlučevinama ljudi pri čemu nastaje otpad sličan otpadu koji nastaje kod zdravstvene zaštite ljudi“ i u tom slučaju, sukladno čl.8. st.4. Pravilnika ljekarna se smatra „malim izvorom zaraznog medicinskog otpada“ koji je obvezan osigurati propisno zbrinjavanje zaraznog otpada. U tu svrhu potrebno je osigurati spremnik za zbrinjavanje zaraznog otpada te daljnje postupanje sukladno čl.8. st.4. i st.5. Pravilnika :

- ljekarna je obvezna zarazni medicinski otpad koji je odvojeno sakupljen u odgovarajućem spremniku za zarazni medicinski otpad i čuvan na propisanoj temperaturi do +8° C odvojeno od osnovne djelatnosti, predati ovlaštenoj osobi za obradu ili ga isporučiti na obradu u roku ne duljem od 30 dana,
- iznimno, ukoliko ljekarna ne može osigurati navedene uvjete za skladištenje mora osigurati da od nastanka zaraznog otpada do njegove predaje na obradu ne prođe više od 24 sata ako temperatura okoliša prelazi 20 °C, odnosno 72 sata ako je temperatura okoliša između 15 i 20 °C.

Dakle, spremnik čuvan na temperaturi do +8° C odvojeno od osnovne djelatnosti, mora biti predan na obradu u roku od 30 dana, spremnik čuvan na temperaturi okoliša između 15 i 20 °C mora biti predan na obradu u roku 72 sata, a spremnik čuvan na temperaturi okoliša iznad 20 °C mora biti predan na obradu u roku 24 sata.

Pretpostavka je, da će u slučaju kada se u ljekarni provodi redovito mjerenje GUK-a biti potrebno sklopiti poseban ugovor s tvrtkama koje se bave zbrinjavanjem otpada pošto za ljekarne kao pravne osobe nije predviđeno da dostavljaju ovakvu vrstu otpada drugim zdravstvenim ustanovama i zavodima za javno zdravstvo.

Cijena i način zbrinjavanja zaraznog otpada se s tvrtkama za zbrinjavanjem otpada ugovaraju zasebno od zbrinjavanja farmaceutskog otpada.